

Şygryýet melekleri / makalajyklar toplумы – Läle Müldür

Category: Goşgular, Kitapcy, Şygryýet melekleri

написано kitapcy | 24 января, 2025

Şygryýet melekleri / makalajyklar toplумы – Läle Müldür LÄLE
MÜLDÜR

Türk şahyry Läle Müldür (Lale Müldür) 1956-njy ýylda Türkiýäniň Aýdyn şäherinde doguldy.

Robert kolležini okap gutarandan soň şygyr teoriýasy boýunça ýörite kursda okap, Italiýanyň Florensiýa şäherine gitdi. Türkiýä dolanyp gelen ýyly Orta Gündogar Tehniki uniwersitetinde elektronika we ykdysadyýet bölümlerinde okuwyny dowam etdirdi. 1977-nji ýylda Angliýa gidip, Mançester uniwersitetiniň ykdysadyýet bölüminden ýokary lisenziýa,

Esseks uniwersitetiniň edebiýat sosiologiyasy bölüminden magistr derejesini aldy. 1983-nji ýylda belgiýaly suratkeş Patrick Jacquart bilen nikalaşyp, Brýussele göçüp gitdi. 1983-1986-njy ýyllarda şol ýerde ýaşady. 1986-njy ýylda ýurduna dolanyp geldi.

Ilkinji goşgulary 1980-nji ýylda «Yazı», «Yeni İnsan» žurnallarynda çap boldy. «Gösteri», «Defter», «Şiir Atı», «Oluşum», «Mor Köpük», «Yönelişler», «Sombahar» žurnallarynda birnäçe goşgusy we makalasy çap edildi. Goşgularynyň käbirine aýdym düzüldi, kinofilmlerde ulanyldy.

Goşgularynyň saýlama ýygyndysy «Water Music» ady bilen Dublindede çap edildi (Poetry Ireland, 1998). Fransuz suratkeşi Kolette Debleniň suratlarynyň yüzüne çeken goşgulary bolsa fransuz instituty tarapyndan «Ýagys gyzy şeýle diýýär» («Yağmur Kızı Böyle Diyor») ady bilen fransuz dilinde neşir edildi.

«Radikal» gazetinde işledi. Daşary ýurtda bolýan birnäçe konferensiýada Türkiýäniň wekili hökmünde çykyş etdi.

Läle Müldüriň türk şygryýetiniň liriki utgaşmalary bilen ilteşiksiz, suratlandyрма ýa-da görnüş berme derejesinden zyýat dürli-dürli medeniýetlerden toplan düşüňjelerine we çeşmelerine esaslanýan hem-de türk şygryýetiniň iň gowy nusgalary hasap edilen poetikasy bar.

1988-nji ýylda ýazan «Diwanü lügat-it-Türk» kitaby fransiýaly türkolog tarapyndan fransuz diline terjime edildi. Şahyra zenana häzirem daşary ýurt neşirýatlaryndan gowy teklipler gelip gowuşýar. Şahyryň Nýu-Ýorkda neşir edilmegine garaşylýan kitabynyň terjimesi häzir dowam edýär we onuň goşgularynyň bir bölegi Ysraýylda ibrany diline terjime edildi.

13-nji Stambul biýennalesiniň şygary şahyryň «Eje, men warwamy?» (“Anne, ben barbar mıyım?”) atly kitabýndan alyndy.

Kitaplary: «Uzak Fırtına» (1988) «Voyıdır II» (Ahmet Güntan’la birlikte, 1990), «Seriler Kitabı» (1991), «Kuzey Defterleri» (1992), «Buhurumeryem» (1993), «Diwanü Lügat-it-Türk» (1998), «Saatler/Geyikler» (2001), «Ultrazon’da Ultrason» (2006), «Güneş Tutulması 1999» (2008), «Medine Ve Kavun Likörü» (Seyhan Özdamar’la birlikte, 2009), «Siyah Sistanbul» (2011), «Anmenon-Toplu şiirler I» (YKY), «Apokalips/Amonyak-Toplu şiirler II» (YKY), «Leonardo» (Karakarga Yay.), «Tehlikeliydi Biliyorum (YKY), «Anne Ben barbar mıyım?» (Patika-1998), «Haller Leyla» (2006), «Bizansiyya», (Yapı Kredi Yayınları,

2007).

Çeşme: wikipediya

• Delta Günleri

Duino harebelerinde bir gölge, ay
ve nesnesi olmayan bir melankoli...
Yitik şeyleri içselleştirmek... İçimizde
hareket eden akıl, Mobius dönüşleri, dönüşümleri...
Yeni bir melankolinin gizli imleri... delta günleri...
Uzak bir günde, delta günlerinin birinde
bir heksagram kurmak ve kapatmak – evreni, arzuyu
bilinmeyi (ilk çizgi, kırık, öznesini iplerle, halatlarla
bağlanmış olarak gösteriyor... üç yıl boyunca
kendisini çözemeyecek ve kötülük olacak)
Ateş, barika, tehlike...
Gece umarsız bir Y işaretiydi ve düşüyordu sana doğru.
İsminin anagramlarında kendisiyle
karşılaştın ve evlendin
Bir uzaklık, ilk günlerdeki gibi, gizil rezonanslar...
Piyano seslerinin ve masaların üzerindeki cam
kırıkların arasından ona yaklaştın.
O yüzünü dönmedi.
İçinde bir şey, fümerol gibi bir şey, onu sevdi.
Hava yapıştı yüzüne. Sonunda anladı gerçek ismini
ve sana ne olmadığını söyledi.
Ağaçların arasında yitiyor gölgen, uzaklıklar, Pompei...
Biri yaralıyor diğerini
boğuyor yutuyor
Ayşama dönemleri bitti artık...
Ağır yıldız kümeleri yer değiştiriyor aklımda...

• Piring

Piring ülkesi
pervazlarda beliren ilk
bir erik yeşili gibi dağılan tepelere
güneş nasıl kayarsa

gölge-tarlaların üzerinden
kalem öylesine kayıyor pirinç kelimelerle
bu sabah yatağımın kenarında
bütün günahlarımın silindiğini gösteren
bir işaret buldum:
kayık şeklinde bir leğenin içinde
yüzen bahar dalları...
ah evet, uzak okuyucu,
günahların hatırlanmadığı bir yer olmalıydı
bizim için...

Hiç kimsenin göndermediği
artık gönderseler de fark etmez çünkü yazdım
bundan sonra da göndermeyeceği
cam bir kutuda yüzen bir krizantem olmalıydı
evimizin önünden geçen beyaz boneli
Hollandalı bir kız olmalıydı
ki elindeki kumral köy ekmeği bana daima
güzel şeyler hatırlatır
veya ne bileyim ben sarışın spiral
bulut halinde saçlarıyla Rapuntzel
ya da her an bir çam ağacına dönüşüverecekmiş
duygusunu veren çünkü bordo flütünden daima
koyu yeşil ezgiler dökülür dökülürdü
bir Pan olmalıydı...
bizim için...

herkesin küçük bir bahçesi olmalıydı
üzerinde fikir teatisinde bulunabileceği saatlerce
mesela aramızdan biri bahçesinde gece yarısından sonra
enteresan bir durum gözlemişse hemen hiç çekinmeden
arkadaşlarını arayabilmeliydi
hareket eden cisimler üzerinde pembe mumlar
kendini gizlemeliydi
tam gece yarısı olduğunda birdenbire
Mona Lisa çalmalıydı...
gümüş kapların içinde bir tadımlık

yiyecekler olmalıydı...
ne kötü şimdi şu an dışarı baktığımda
sana bu derece yabancılaşmam...
o kadar yakındık ki...
ama işte şimdi elimi dışarı uzattığımda
yağmurun yağıp yağmayacağını kavramak dışında
sana dair hiçbir şey bulamıyor olmam
sana tutunamamam ki katiller bile geride
el izi bırakır, ne acı...
şu an üstümde sarı simlerle işlenmiş
lacivert kadife eşofman olmasından son derece
memnun olmama karşılık bütün bunları
ve başka birçok şeyi bırakıp
çiçekli ince elbiselerle
kafamda hasır üçgen bir şapkayla
sulak pirinç tarlalarında
seninle yan yana dolaşamayacağımızı
bilmek ne kötü...
ah senden bir işaret
en ufak bir işaret gelse...
ama belki de o zaman sen Napoli'ye, Sicilya'ya
hatta Korsika'ya gitmek isterdin de yine bu
pirinç tarlaları ideası suya düşerdi...
hatta hiç unutmam bir seferinde ikimiz
Mısır'a gitmek istemiştik de
ben kendimi Salzburg'da sense evde bulmuştun...
senin benimle hiç konuşmadığın günlerdi
sanki aramızda bir çatlak açılmıştı
Salzburg'da seni unuttuğum söylenemezdi
unutmadığım da...
hiçbir şey çözümlenemiyordu öncesinde de
sonrasında da geriye dönülmez hareketlerin...
ben şimdi Paris'te bir Çin lokantasında oyalanıyor
olsam da bu ancak gülünç bir tedavi, soytarılık
çünkü biliyorum hatta hepimiz biliyoruz ki
pirinç tarlaları projesi asla gerçekleşmeyecek
ve artık hiçbir şey eskisi gibi değil

olamaz da
seninle ayrıldığımız günden beri
bunun için yatak odalarımızda
başu larımızda su dolu bardakların yanında
mumların yanması gerekmiyor
artık sözcüklerle sonsuza dek
oynamak istemiyorum
bazan gri-mavi bulutların içinden
sessizliği yararak bir jet uçağı geçiyor
bu basit gibi görünen gerçeklik imajı birçok şeyi
bütün sözcüklerin ötesinde
birden açıklıyor sanki
bunu bilmek bana yetiyor...

• La Luna

Bana bak ve La Luna
herşey gitti bak
herşey ağlayarak gitti
sular so udu
bir Kurban d  uyor şimdi aramıza La Luna
   m zden biri kurban
serin bir çizgi çekiliyor gökyüzüne
Çok geç çok geç artık
terkedip gidiyor beni teker teker bütün g ne lerim
bir daha hiç d nmeyecekler mi ya amıma
alnımdan fırlayan bir Kartal yarıp
geçiyor g   
görünmez bir çarkın çıldırtıcı gürültüsü
duyuluyor bir yerlerden
uzak anılar
yengeçler gibi
 ıkıyorlar bir gün batımına
son g ne ler son g ne ler de d  uyor
bak
tüm metal dairelerinle sen çıkıyorsun ya amıma
görünmez g  lerle

karanlık ve anlaşılmaz acılarla, uyandırdığın,
tıpkı kendin gibi,
korkutucu gözüküyorsun
sende hiç insani bir şey yok mu La Luna
herşey mümkün herşey açıklanabilir gözükse de
birşeyler kenetlenmiş bir yerlerde
sen yine de gel İmparator, Gece
ve beni al son bir kez karanlık gözlerine
saçımı ör eskil bir anahtarla La Luna
yüzümü yaralarımı sar sarmala
çaputlar ve karalarla La Luna
beni o yabanıl şölene hazırla
karanlık duvarlardan geçen siluetler gibi
lacivert geceyi bekleyen buzdan çiçekler gibi
belirsiz bir denizi tarayan bir fener gibi
uzayda gümüş bir sarkaç gibi sallanan
Darağacındaki Adam.
bir Keşiş, bir Lehimli
adamotu büyütüyor gözyaşlarından...
isli bir camın altından geçirilen
zehirli bir duman gibi
bulutlar, senin üstünden, kayıyor
kayıyor, La Luna, başlar ve sonlar
bana Zaman ve La Luna
biraz zaman
duyayım bir kez daha o selenli liri
ve Sirenleri, mor şarkılarıyla, uzaklardan... Şygryýet melekleri